

ประโยค ๑ - ๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อถกทิวส์ สตุถา ปจฺจฺสสมเข โลกํ โวโลเกนุโต เทวโลกา จิวฺตวา
 ภทฺทियนคเร เสฏฺฐิจฺกุลे นินฺพตฺตสฺส ภทฺทियสฺส นาม เสฏฺฐิปฺตฺตสฺส อุปนิสฺสย-
 สมฺปตฺตี ทิสฺวา อนาถปิณฺฑิกสฺส เคะเห ภคฺตฺตกิจฺจํ กตฺวา อุคฺตรทฺวารากิมฺโข
 อโหสิ ฯ ปกฺติยาปี สตุถา วิสาขาย เคะเห ภิกฺขุํ คณฺหิตฺวา ทกฺขิมทฺวารเรน
 นิกฺขมิตฺวา เขตฺวเน วสฺติ, อนาถปิณฺฑิกสฺส เคะเห ภิกฺขุํ คณฺหิตฺวา
 ปาจฺฉินทฺวารเรน นิกฺขมิตฺวา ปุพฺพารามे วสฺติ ฯ อุคฺตรทฺวารํ สนฺุชย
 คจฺจนฺตุํเขว ภควนฺตุํ ทิสฺวา “จาริกํ ปกฺกมิสฺสตีติ ชานนฺติ ฯ วิสาขายปี
 ตํทิวส์ “สตุถา อุคฺตรทฺวารากิมฺโข คโตติ สุตฺวาเว เวเคน คนฺตุวา วนฺทิตฺวา
 อาท “จาริกํ คนฺตุกามคฺถ ฆนฺเตติ ฯ “อาม วิสาเขตฺติ ฯ “ฆนฺเต เอตฺตํ
 ธนํ ปริจฺจชิตฺวา ตุมฺหากํ วิหารํ การมิ, นินฺวตฺต ฆนฺเตติ ฯ “อนินฺวตฺตคมนํ
 อิทํ วิสาเขตฺติ ฯ สว “อทฺธา เหตุสมฺปนฺนํ กณฺจิ ปสฺสตี ภควาติ จินฺเตตฺวา
 “เคนหิ ฆนฺเต มยฺหํ กตฺวากตฺวิชานนํ เอกํ ภิกฺขุํ นินฺวตฺตาเปตฺวา
 คจฺจนฺตาติ อาท ฯ “อํ โรเจสิ, ตสฺส ปตฺตํ คณฺห วิสาเขตฺติ ฯ สว กิณฺจาปี
 อานนฺทคฺเธโร ปิยาขติ, “มหาโมคฺคฺคฺลฺลานคฺเตโร อิทฺธิมา, เอตํ เม นิสฺสาย
 กมฺมํ ลหุํ นินฺวปฺชชิสฺสตีติ ปน จินฺเตตฺวา เถรสฺส ปตฺตํ คณฺหิ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. อถกทิวสํ วิหาระ ฌมฺมสฺสวณํ สงฺฆญฺจ ๑ “สตุตา ฌมฺมํ เทเสตฺติ สตุวา สพุเพปี เต ญฺญมฺพิกา “ฌมฺมํ สฺมุสฺสามาติ ภริยาเย สพุทฺธี วิหารํ อคฺมํสุ ๑ เตสํ วิหารมชฺฉนํ ปวิญฺจกฺขณเ วสสํ อญฺจหิ ๑ เยสํ กุลฺลปกา วา ฉาติ วา สามเณราทโย อคฺคิ, เต เตสํ ปรีเวณานิ ปวีสีสุ ๑ เต ปน คถารูปานํ นคฺคิตาย กคฺคจิ ปวีสีตุํ อวิสหนฺตา วิหารมชฺฉณเวย อญฺจํสุ ๑ อถ เน เขญฺจกฺกญฺมฺพิโก อาห “ปสฺสถ อมฺหากํ วิปฺปการํ, กุลฺลปคฺคเตหิ นาม เอตฺตเกน ลชฺชิตฺตุํ ยุตฺตนฺติ ๑ “อຍຍ ก็ กโรมาติ ๑ “มยํ วิสฺสาสิกฺกญฺจานสฺส อภาเวน อิมํ วิปฺปการํ ปคฺตา, สพุเพ ฌนํ สํหริตฺวา ปรีเวณํ กโรมาติ ๑ “สาธุ อຍຍาติ ๑ เขญฺจโก สหสฺสํ อทาสิ, เสสา ปณฺจ ปณฺจ สตานิ, อิตฺธิโย อจฺจมฺเตยฺยานิ อจฺจมฺเตยฺยานิ สตานิ ๑ เต ตํ ฌนํ สํหริตฺวา สหสฺสญฺจการปรีวารํ สคฺค วสนคฺคตฺถาย มหาปรีเวณํ นาม อารภีสุ ๑ นวกมฺมสฺส มหนฺคตฺถาย ฌเน อปฺปโหนฺเต, ปุพฺเพ ทินฺนธฺนโต ปุณฺ อฺปจฺจปฺจจฺฉนํ อทํสุ ๑ นิญฺจิตฺเต ปรีเวณเ, วิหารมทํ กโรนฺตา พุทฺธปฺปมุขสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส สคฺคตฺถาหํ มหาทานํ ทคฺวา วีตฺติยา ภิกฺขุสฺสทฺสทานํ จีวรานิ สชฺชยีสฺสุ ๑

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒ แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ครั้งนั้นในวันหนึ่ง อ. พระศาสดา ทรงตรวจดูอยู่ซึ่งโลก* ในสมัยอันขจัดเฉพาะซึ่งมีศ ทรงเห็นแล้วซึ่งความถึงพร้อมแห่งอุปนิสัยแห่งบุตรของเศรษฐีชื่อว่าภททิยะ ผู้จุติจากเทวโลกแล้ว จึงบังเกิดแล้วในสกุลของเศรษฐีในพระนครชื่อว่าภททิยะ ทรงกระทำแล้วซึ่งกิจด้วยภักตฺรในเรือนแห่งเศรษฐีชื่อว่าอนาถบิณฑิกะ เป็นผู้มีพระพักตร์เฉพาะต่อประตูดั้งอยู่แล้วในทิศอุดร ได้เป็นแล้ว ฯ อ. พระศาสดา ทรงรับแล้วซึ่งภิกษาในเรือนของนางวิสาขา เสด็จออกแล้วโดยประตูดั้งอยู่แล้วในทิศทักษิณ ย่อมประทับอยู่ในวิหารชื่อว่าเชตวัน ทรงรับแล้วซึ่งภิกษาในเรือนของเศรษฐีชื่อว่าอนาถบิณฑิกะ เสด็จออกแล้วโดยประตูดั้งอยู่แล้วในทิศปราจีน ย่อมประทับอยู่ในวิหารชื่อว่าบุพพารามแม้โดยปกติ ฯ อ. ชน ท. เห็นแล้วซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้เสด็จไปอยู่หมายซึ่งประตูดั้งอยู่แล้วในทิศอุดรนั้นเทียว ย่อมรู้ว่า

อ. พระศาสดาจักทรงหลีกไปสู่ที่จาริก ดังนี้ ฯ แม้ อ. นางวิสาขาฟังแล้วว่า

อ. พระศาสดาเป็นผู้มีพระพักตร์เฉพาะต่อประตูดั้งอยู่แล้วในทิศอุดรเป็น เสด็จไปแล้ว ดังนี้เทียว ในวันนั้น ไปแล้วโดยเร็ว ถวายบังคมแล้ว ทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ. พระองค์ เป็นผู้ใคร่เพื่ออันเสด็จไปสู่ที่จาริก ย่อมเป็นหรือ ดังนี้ ฯ อ. พระศาสดาตรัสแล้วว่า ลูก่อนวิสาขา เออ

อ. เรา เป็นผู้ใคร่เพื่ออันไปสู่ที่จาริก ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ. นางวิสาขาทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ. หม่อมฉันสละแล้วซึ่งทรัพย์อันมีประมาณเท่านี้ ยังบุคคลยอมให้สร้างซึ่งวิหารเพื่อพระองค์ ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ. พระองค์ ของงเสด็จกลับ ดังนี้ ฯ อ. พระศาสดาตรัสแล้วว่า ลูก่อนวิสาขา อ. การไป

* โลกมี ๓ คือ ๑. สังขารโลก ๒. สัตวโลก ๓. โอภาสโลก. ในที่นี้หมายถึงสัตวโลก

แห่งเรานี้ เป็นการไปอันไม่กลับ ย่อมเป็น ดังนี้ ฯ อ. นางวิสาขานั้นคิดแล้ว
 ว่า อ. พระผู้มีพระภาคเจ้าย่อมทรงเห็นซึ่งใคร ๆ ผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยเหตุ
 แน่แท้ ดังนี้ ทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ถ้าอย่างนั้น อ. พระองค์
 ยังภิกษุรูปหนึ่ง ผู้รู้ซึ่งกรรมอันหม่อมฉันทำแล้วหรือไม่ทำแล้วให้กลับแล้ว
 ของจงเสด็จไป ดังนี้ ฯ อ. พระศาสดา ตรัสแล้วว่า ดูก่อนวิสาข อ. เธอจงรับ
 ซึ่งบาตรของ - อ. เธอย่อมชอบใจซึ่งภิกษุใด - ภิกษุนั้น ดังนี้ ฯ
 อ. นางวิสาขานั้น ย่อมประพศุติรักซึ่งพระเถระชื่อว่าอนนท์แม้ก็จริง ถึงอย่างนั้น
 อ. นางวิสาขานั้น คิดแล้วว่า อ. พระเถระชื่อว่ามหาโมคคัลลานะ เป็นผู้มฤทธิ
 ย่อมเป็น อ. การงานของเรา จักสำเร็จพลันเพราะอาศัยซึ่งพระเถระนั้น ดังนี้
 รับแล้วซึ่งบาตรของพระเถระ ฯ

แปลโดยอรรถ

๒. ครั้นภายหลังวันหนึ่ง เขาป่าร้องการฟังธรรมในวิหาร ฯ กุฎุมพี
 เหล่านั้นแม้ทั้งหมด ฟังว่า พระบรมศาสดาจะทรงแสดงธรรม คิดว่า พวกเรา
 จักฟังธรรม จึงได้ไปยังวิหารกับภรรยา ฯ ในขณะที่พวกเขาเข้าไปท่ามกลาง
 วิหาร ฝนตั้งเค้าแล้ว ฯ สามเณรเป็นต้น ผู้เป็นชีด้นหรือเป็นญาติของชน
 เหล่าใดมีอยู่ ชนเหล่านั้นก็เข้าไปยังบริเวณของสามเณรเป็นต้นเหล่านั้น ฯ
 ส่วนกุฎุมพีเหล่านั้น ไม่อาจจะเข้าไปในบริเวณไหน ๆ ได้ เพราะชนทั้งหลาย
 เห็นปานนั้นไม่มี จึงได้ยืนอยู่ในท่ามกลางวิหารนั่นเอง ฯ ครั้งนั้น หัวหน้า
 กุฎุมพีกล่าวกะกุฎุมพีเหล่านั้นว่า ท่านทั้งหลายเห็นประการอันแปลกของ
 พวกเราไหม ธรรมคาถุบุตรทั้งหลายควรที่จะละอายใจด้วยเหตุมีประมาณ
 เท่านี้ ฯ กุฎุมพีเหล่านั้นถามว่า นายท่าน พวกเราจะทำอะไร ฯ หัวหน้า
 กุฎุมพีกล่าวว่า เพราะความไม่มีสถานที่แห่งบุคคลผู้คุ้นเคย พวกเราจึงถึงประการ
 อันแปลกนี้ พวกเราทั้งหมดจงรวบรวมทรัพย์แล้วสร้างบริเวณเถิด ฯ พวกเขา
 รับว่า ดีครับนายท่าน ฯ หัวหน้าได้ให้ทรัพย์พันหนึ่ง ที่เหลือคนละ ๕๐๐

สตรีคนละ ๒๕๐ ๆ พวกเขารวบรวมทรัพย์นั้นแล้ว เริ่มสร้างซ็อบริเวณใหญ่ ซึ่งมีเรือนยอด ๑ พันเป็นบริวารเพื่อต้องการเป็นที่ประทับของพระศาสดา ๆ เมื่อทรัพย์ไม่พอเพราะการก่อสร้างเป็นงานใหญ่ คนเหล่านั้นได้ให้ทรัพย์อีกคนละกึ่ง ๆ จากทรัพย์ที่ให้ในครั้งก่อน ๆ เมื่อบริเวณสำเร็จแล้ว พวกเขาเมื่อทำการฉลองวิหาร ได้ถวายมหาทานแก่ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้า เป็นประมุขตลอด ๗ วัน ตระเตรียมจีวรสำหรับภิกษุ ๒ หมื่นรูป ๆ